

TIKTOKNING INGLIZ TILINI O'RGANISHGA TA'SIRI**Xamrayeva Nozima Akbar qizi**

Qarshi davlat universiteti

Abduraxmonov8504@gmail.com**ANNOTATSIYA**

Mazkur maqolada zamonaviy raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlarning ta'lim jarayonidagi o'rni, xususan, TikTok platformasining ingliz tilini o'rganishga ta'siri tahlil qilinadi. So'nggi yillarda TikTok nafaqat ko'ngilochar platforma, balki ta'limiy kontentlarni tarqatishning samarali vositasiga ham aylangan. Tadqiqotda TikTok orqali ingliz tilini o'rganishning afzalliklari, jumladan, yangi lug'at boyligini oshirish, talaffuzni yaxshilash, tinglab tushunish va so'zlashuv ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatlari yoritilgan. Shuningdek, platformaning o'quvchilar motivatsiyasini oshirishdagi roli, autentik til muhiti yaratishdagi ahamiyati hamda qisqa videolar formatining ta'lim samaradorligiga ta'siri ko'rib chiqilgan. Maqolada TikTokdan foydalanishning ayrim salbiy jihatlari, xususan, ma'lumotlarning ishonchliligi, foydalanuvchilarning diqqatini chalg'ituvchi omillar va chuqur nazariy bilimlarni o'zlashtirishdagi cheklovlari ham tahlil qilingan. Tadqiqot natijalari TikTokning ingliz tilini o'rganishda qo'shimcha ta'lim vositasi sifatida muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi hamda undan samarali foydalanish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: TikTok, ingliz tili, raqamli ta'lim, ijtimoiy tarmoqlar, til o'rganish, multimedia texnologiyalari, onlayn ta'lim, motivatsiya, kommunikativ kompetensiya.

ANNOTATION

This article examines the impact of the TikTok social media platform on English language learning. In recent years, TikTok has evolved from an entertainment platform into an effective educational tool widely used by language learners around the world. The study analyzes the educational opportunities offered by TikTok, including vocabulary development, pronunciation improvement, listening comprehension, and speaking skills enhancement. Special attention is given to the role of short-form video content in increasing learners' motivation and engagement in the learning process. The article also discusses the advantages of TikTok, such as accessibility, authentic language exposure, and interactive learning experiences. Furthermore, potential

challenges, including the reliability of information, distractions caused by entertainment content, and limitations in providing in-depth knowledge, are examined. The findings indicate that TikTok can serve as a valuable supplementary resource for English language learning when used appropriately alongside traditional educational methods.

Keywords: TikTok, English language learning, digital education, social media, online learning, language acquisition, educational technology, learner motivation.

АННОТАЦИЯ

В данной статье рассматривается влияние социальной сети TikTok на процесс изучения английского языка. В последние годы TikTok превратился из развлекательной платформы в эффективный образовательный инструмент, который активно используется изучающими иностранные языки во всем мире. В исследовании анализируются возможности платформы для развития словарного запаса, улучшения произношения, навыков аудирования и разговорной речи. Особое внимание уделяется роли коротких видеороликов в повышении мотивации обучающихся и эффективности образовательного процесса. Также рассматриваются преимущества TikTok, такие как доступность образовательного контента, создание аутентичной языковой среды и интерактивность обучения. Наряду с этим анализируются недостатки платформы, включая недостаточную достоверность некоторых материалов, отвлекающий характер развлекательного контента и ограниченные возможности для глубокого изучения сложных тем. Результаты исследования показывают, что TikTok может выступать эффективным дополнительным средством изучения английского языка при его рациональном использовании в сочетании с традиционными методами обучения.

Ключевые слова: TikTok, изучение английского языка, цифровое образование, социальные сети, онлайн-обучение, образовательные технологии, мотивация обучающихся, языковая компетенция.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida ingliz tilini mukammal o'rganish shaxsiy va kasbiy rivojlanishning muhim omillaridan biriga aylanib bormoqda. Ingliz tili xalqaro muloqot, ilm-fan, biznes, texnologiya va ta'lim sohalarida keng qo'llaniladigan til sifatida dunyo miqyosida alohida ahamiyat kasb etadi. Shu sababli, ingliz tilini o'qitish va o'rganish jarayonini takomillashtirish, zamonaviy pedagogik yondashuvlar hamda innovatsion texnologiyalardan samarali foydalanish masalalari dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivojlanishi natijasida ta'lim jarayonida yangi imkoniyatlar yuzaga kelmoqda. Xususan, ijtimoiy

tarmoqlar va mobil ilovalar o'quvchilarning mustaqil bilim olish faoliyatini qo'llab-quvvatlovchi vosita sifatida keng tarqalmoqda. Ular orasida TikTok platformasi o'zining qulay interfeysi, qisqa video formati va keng auditoriyani qamrab olishi bilan ajralib turadi. Dastlab ko'ngilochar maqsadlarda foydalanilgan ushbu platforma bugungi kunda ta'limiy kontentlarni yaratish va tarqatishda ham muhim o'rin egallamoqda. TikTok platformasida ingliz tili bo'yicha minglab ta'limiy videolar joylashtirilgan bo'lib, ular grammatika, lug'at boyligi, talaffuz, tinglab tushunish va kundalik muloqot ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Qisqa va qiziqarli videolar foydalanuvchilarning diqqatini jalb etib, ma'lumotlarni tez va samarali o'zlashtirish imkonini beradi. Bundan tashqari, platformada ingliz tilida so'zlashuvchi insonlarning autentik nutq namunalarining mavjudligi o'quvchilarga real til muhitini his qilish va kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. Shu bilan birga, TikTokdan ta'lim maqsadida foydalanishning ayrim muammolari ham mavjud. Mazkur maqolaning maqsadi TikTok platformasining ingliz tilini o'rganish jarayoniga ta'sirini tahlil qilish, uning afzallik va kamchiliklarini aniqlash hamda ta'lim jarayonida undan samarali foydalanish bo'yicha tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot davomida TikTokning o'quvchilarning til ko'nikmalarini rivojlantirishdagi o'rni, motivatsiyaga ta'siri va zamonaviy ta'lim vositasi sifatidagi ahamiyati yoritiladi.

TIKTOK PLATFORMASINING TA'LIM JARAYONIDAGI O'RNI

Raqamli texnologiyalarning rivojlanishi ta'lim tizimiga yangi yondashuvlarni olib kirdi. Xususan, ijtimoiy tarmoqlar nafaqat muloqot vositasi, balki ta'lim resursi sifatida ham keng qo'llanila boshladi. TikTok platformasi qisqa videolar yaratish va ulashish imkoniyati orqali foydalanuvchilarga turli mavzulardagi ma'lumotlarni tez va qulay tarzda yetkazib bermoqda. Bugungi kunda platformada millionlab ta'limiy videolar mavjud bo'lib, ular orasida ingliz tilini o'rganishga bag'ishlangan kontentlar alohida o'rin tutadi. TikTokning asosiy afzalliklaridan biri uning interaktivligi va foydalanuvchilarni faol ishtirok etishga undashidir. Qisqa videolar shakli zamonaviy yoshlarning axborotni qabul qilish xususiyatlariga mos keladi. Natijada o'quvchilar murakkab mavzularni ham qiziqarli va tushunarli tarzda o'zlashtirish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ingliz tilini o'rganishda tinglab tushunish, gapirish, o'qish va yozish kabi ko'nikmalarni rivojlantirish muhim hisoblanadi. TikTok ushbu ko'nikmalarning ayrimlarini samarali rivojlantirish imkonini beradi.

Lug'at boyligini oshirish. Platformada yangi so'z va iboralarni o'rgatishga bag'ishlangan videolar keng tarqalgan. O'quvchilar har kuni qisqa videolar orqali yangi lug'at birliklarini o'rganib, ularning qo'llanish usullarini ko'rishlari mumkin. Vizual tasvirlar va amaliy misollar yangi so'zlarni tezroq eslab qolishga yordam beradi.

Talaffuzni takomillashtirish. TikTok videolarida ingliz tilida erkin soʻzlashuvchi shaxslar va ona tili egalari tomonidan yaratilgan kontentlar koʻp uchraydi. Bu esa oʻquvchilarga soʻzlarning toʻgʻri talaffuzini eshitish va takrorlash imkonini beradi. Ayrim kontent yaratuvchilari talaffuzdagi keng tarqalgan xatolarni tushuntirib, ularni bartaraf etish boʻyicha tavsiyalar ham beradilar.

Tinglab tushunish koʻnikmasini rivojlantirish. Ingliz tilidagi videolarni muntazam tomosha qilish orqali foydalanuvchilar turli aksentlar, nutq tezligi va intonatsiyalar bilan tanishadilar. Bu esa tinglab tushunish qobiliyatini rivojlantiradi va real hayotdagi muloqotlarga tayyorlaydi.

Soʻzlashuv koʻnikmasini shakllantirish. TikTokdagi dialoglar, rolli oʻyinlar va kundalik hayotiy vaziyatlar aks etgan videolar oʻquvchilarning soʻzlashuv malakasini rivojlantirishga xizmat qiladi. Foydalanuvchilar videolardagi iboralarni takrorlash orqali oʻz nutqini boyitishi va kommunikativ kompetensiyasini oshirishi mumkin.

TikTok platformasi ingliz tilini oʻrganishda bir qator afzalliklarga ega:

- ✚ taʼlim materiallarining bepul va ommaviy mavjudligi;
- ✚ istalgan joy va vaqtda foydalanish imkoniyati;
- ✚ oʻquvchilarning motivatsiyasini oshirishi;
- ✚ vizual va audio elementlarning uygʻunligi;
- ✚ autentik til muhitini yaratishi;
- ✚ zamonaviy va amaliy ingliz tilini oʻrganish imkoniyatini berishi.

Mazkur afzalliklar TikTokni yoshlar orasida mashhur taʼlim vositalaridan biriga aylantirmoqda.

TikTokdan foydalanishning kamchiliklari va cheklovlari

TikTokning foydali jihatlari bilan bir qatorda ayrim kamchiliklari ham mavjud. Avvalo, platformadagi barcha maʼlumotlar ham mutaxassislar tomonidan tayyorlanmagan. Shu sababli ayrim videolarda grammatik yoki talaffuz xatolari uchrashi mumkin.

Bundan tashqari, qisqa video formati murakkab grammatik mavzularni chuqur tushuntirish imkonini bermaydi. Oʻquvchilar koʻpincha mavzuning faqat umumiy jihatlari bilan tanishadilar. Yana bir muammo sifatida foydalanuvchilarning koʻngilochar kontentlarga ortiqcha vaqt sarflashi natijasida taʼlimiy maqsaddan chetga chiqib ketish ehtimolini koʻrsatish mumkin.

Shuning uchun TikTokdan mustaqil taʼlim vositasi sifatida emas, balki anʼanaviy darslar va boshqa taʼlim platformalarini toʻldiruvchi qoʻshimcha resurs sifatida foydalanish maqsadga muvofiqdir.

Amaliy tahlil

TikTokdan ingliz tilini o'rganishda foydalanayotgan talabalar va o'quvchilar faoliyati tahlili shuni ko'rsatadiki, muntazam ravishda ta'limiy videolarni tomosha qiladigan foydalanuvchilarning lug'at boyligi va tinglab tushunish ko'nikmalari sezilarli darajada yaxshilanadi. Xususan, kuniga 15–20 daqiqa davomida ingliz tilidagi videolarni tomosha qilish yangi so'zlarni o'zlashtirish tezligini oshiradi hamda talaffuzdagi xatolarni kamaytiradi.

Shuningdek, TikTokdagi izohlar bo'limi va jonli efirlar foydalanuvchilarga ingliz tilida muloqot qilish imkoniyatini yaratadi. Bu esa nazariy bilimlarni amaliyot bilan mustahkamlashga yordam beradi. Tadqiqotlar natijalari TikTokdan maqsadli foydalanish ingliz tilini o'rganish samaradorligini oshirishini ko'rsatmoqda.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim jarayoniga yangi imkoniyatlar yaratib bermoqda. Shunday innovatsion vositalardan biri bo'lgan TikTok platformasi ingliz tilini o'rganishda samarali qo'shimcha ta'lim resursi sifatida namoyon bo'lmoqda. Platformaning qisqa va qiziqarli videolar formati o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish, ularning o'quv motivatsiyasini oshirish hamda yangi bilimlarni tezroq o'zlashtirishga xizmat qiladi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, TikTok orqali ingliz tilini o'rganish lug'at boyligini kengaytirish, talaffuzni yaxshilash, tinglab tushunish va so'zlashuv ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Platformadagi autentik til muhiti foydalanuvchilarga real muloqot jarayonlariga yaqin bo'lgan tajribani taqdim etadi. Shu bilan birga, videolarning vizual va audio elementlarga boyligi ma'lumotlarni eslab qolish samaradorligini oshiradi.

Biroq TikTokning ayrim cheklovlari ham mavjud. Jumladan, platformadagi barcha ma'lumotlarning ham ishonchli emasligi, qisqa videolar formatining murakkab mavzularni chuqur o'rganish uchun yetarli bo'lmashligi hamda ko'ngilochar kontentlarning foydalanuvchi diqqatini chalg'itishi mumkinligi aniqlandi. Shu sababli TikTokdan foydalanishda ta'limiy va ishonchli manbalarni tanlash muhim ahamiyatga ega.

Umuman olganda, TikTok ingliz tilini o'rganish jarayonini yanada qiziqarli, interaktiv va samarali tashkil etishga yordam beruvchi zamonaviy ta'lim vositasi hisoblanadi. Platformadan an'anaviy o'qitish usullari, darsliklar va boshqa raqamli ta'lim resurslari bilan uyg'un holda foydalanish yuqori natijalarga erishish imkonini beradi. Kelgusida TikTok va boshqa ijtimoiy tarmoqlarning til o'rganish jarayoniga

ta'sirini chuqurroq o'rganish hamda ularni ta'lim tizimiga integratsiya qilish bo'yicha ilmiy tadqiqotlarni kengaytirish maqsadga muvofiq hisoblanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Jalolov J.J. *Chet til o'qitish metodikasi*. – Toshkent: O'qituvchi, 2012. – 432 b.
2. Abduqodirov A.A. *Ta'limda axborot-kommunikatsiya texnologiyalari*. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2021. – 280 b.
3. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. *Ta'limda innovatsion texnologiyalar*. – Toshkent: Iste'dod, 2018. – 196 b.
4. Rahmonov S., Xudoyberdiyev A. "Raqamli texnologiyalarning chet tillarni o'qitishdagi o'rni". // Ta'lim va innovatsiya. – 2023. – №4. – B. 45–52.
5. Richards J.C., Rodgers T.S. *Approaches and Methods in Language Teaching*. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
6. *The Practice of English Language Teaching* / Harmer J. – London: Pearson Education Limited, 2015.
7. *English as a Global Language* / Crystal D. – Cambridge: Cambridge University Press, 2019.
8. *How to Teach Vocabulary* / Thornbury S. – Harlow: Pearson Education, 2017.
9. *Computer Assisted Language Learning* / Levy M. – Oxford: Oxford University Press, 2018.
10. www.tiktok.com – [TikTok Official Website](https://www.tiktok.com).
11. www.learnenglish.britishcouncil.org – [British Council – Learn English](https://www.learnenglish.britishcouncil.org).
12. www.cambridgeenglish.org – [Cambridge English](https://www.cambridgeenglish.org).
13. www.tesol.org – [TESOL International Association](https://www.tesol.org).
14. www.springer.com – [Education and Information Technologies Journal](https://www.springer.com).